

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 2^{ΑΣ} ΙΟΥΝΙΟΥ 1977

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΠΕΤΡΟΥ ΧΑΡΗ

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΙΣ ΒΙΒΛΙΟΥ

Β. Δ. Κυριαζοπούλου, «Τὰ πενήντα χρόνια τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. 1926 - 1976», Θεσσαλονίκη, 1976.

Ἔχω τὴν τιμὴν νὰ παρουσιάσω εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τὸ ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον βιβλίον τοῦ ὁμοτίμου Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Βασιλείου Κυριαζοπούλου. Ὁ συγγραφεὺς, γνωστὸς ὄχι μόνον διὰ τὴν μακρὰν πανεπιστημιακὴν διδασκαλίαν καὶ τὸ ἐπιστημονικὸν του ἔργον, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰς συλλογὰς λαϊκῆς τέχνης, τὰς ὁποίας ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν συνεκρότησε καὶ γενναιοδῶρως προσέφερεν εἰς τὴν Πολιτείαν (μεταξὺ τούτων περιλαμβάνεται ἡ ὑπὸ τῆς ἡμετέρας Ἀκαδημίας βραβευθεῖσα «Λαογραφικὴ Συλλογὴ Μυκόνου»), ποικιλοτρόπως συνέβαλεν ὡς πρόεδρος τῆς Πολεοδομικῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν κτηριακὴν ἀνάπτυξιν τοῦ Πανεπιστημίου.

Τὸ ἐκ σελίδων 289 βιβλίον τοῦ κ. Κυριαζοπούλου εἶναι ἐκτάκτως ἐπιμελημένης ἐκτυπώσεως, περιλαμβάνει δὲ πλούσιον εἰκονογραφημένον ὑλικόν, παραστάσεις ἱστορικῶν μνημείων, φωτογραφίας τῶν κτηρίων, διαγράμματα, στατιστικούς καὶ ἄλλους πίνακας, πίνακα «παραλλήλων γεγονότων», τοπογραφικὰ σχέδια, βιβλιογραφικὰ στοιχεῖα κλπ. Μετὰ βραχὺν πρόλογον, ὁ συγγραφεὺς ἐπιχειρεῖ εἰσαγωγικῶς ἀναδρομὴν εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Θεσσαλονίκης, εἰς τὴν οἰκιστικὴν καὶ δημογραφικὴν ἀνάπτυξιν αὐτῆς, εἰς τὸν παλαιὸν πνευματικόν, μορφωτικὸν καὶ πολιτιστικὸν βίον καὶ τὰ μνημεῖα τῆς. Εἰδικὸν κεφάλαιον ἀφιερῶται εἰς τὴν σημερινὴν πνευματικὴν, μορφωτικὴν καὶ πολιτιστικὴν στάθμην τῆς πόλεως.

Ἀκολουθῶς ὁ κ. Κυριαζόπουλος παρέχει τὸ ἱστορικὸν τῆς ἰδρύσεως τοῦ Πανεπιστημίου, τῆς συγκροτήσεως ἐκάστης τῶν Σχολῶν, καὶ τῶν τμημάτων, τῶν ἰνστιτούτων καὶ παραρτημάτων αὐτῶν. Μακρὰ καὶ λεπτομερῆ μετ' ἀκριβοῦς τε-

κμηριώσεως εἶναι τὰ κεφάλαια τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὰς πρώτας ἐγκαταστάσεις, εἰς τὰ πολεοδομικά σχέδια, εἰς τὴν δημιουργίαν τῆς μεγάλης Πανεπιστημιούπολεως τῆς Θεσσαλονίκης, ἡ ὁποία ἀναμφισβητήτως ἀποτελεῖ μέγα ἐπίτευγμα τοῦ γεωτέρου Ἑλληνισμοῦ. Ἐπονται εἰδικαὶ πληροφορίες περὶ τῶν ἔξω τῆς Πανεπιστημιούπολεως ἐγκαταστάσεων, περὶ τῶν μουσείων καὶ καλλιτεχνικῶν συλλογῶν, περὶ τῆς φοιτητικῆς προνοίας, περὶ τῆς συμβολῆς τοῦ Πανεπιστημίου εἰς τὴν Ἑλληνικὴν καὶ διεθνῆ ἐπιστημονικὴν ἀνάπτυξιν, ὡς καὶ περὶ τοῦ «Θυγατρικοῦ Πανεπιστημίου» τῶν Ἰωαννίνων. Ἀναμφισβητήτως τὸ βιβλίον τοῦ κ. Κυριαζοπούλου, συντεταγμένον μετὰ γνώσεως καὶ ἀγάπης, ἀποτελεῖ πολύτιμον βοήθημα διὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ μεγάλου παιδευτικοῦ καὶ ἐπιστημονικοῦ κέντρου τῆς βορείου Ἑλλάδος.

Ἡ εἰς ἀδρὰς γραμμὰς παρουσιάσις τοῦ βιβλίου τοῦ κ. Κυριαζοπούλου παρέχει εἰς ἐμὲ τὴν εὐκαιρίαν νὰ προσθέσω ὀλίγας λέξεις περὶ τῆς νύμφης τοῦ Θερμαϊκοῦ καὶ τοῦ ἀνωτάτου πνευματικοῦ τῆς ιδρύματος. Συνοικισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Κασσάνδρου τῷ 316/315 π. Χ., ἡ πόλις τῆς Θεσσαλονίκης ἦτο προωρισμένη νὰ διαδραματίσῃ πρωτεύοντα ῥόλον εἰς τὸν βίον τῆς χερσονήσου τοῦ Αἴμου. Κατ' ἔξοχὴν Ἑλληνικὴ πόλις, διετήρησεν κατὰ τοὺς Ἑλληνιστικούς, τοὺς Ῥωμαϊκοὺς, τοὺς Βυζαντινοὺς καὶ τοὺς Ὀθωμανικοὺς χρόνους καὶ διατηρεῖ ἐπὶ 2290 ἔτη τὸν ἀστικόν της χαρακτῆρα, ἀγλαΐσμα καὶ ἐγκαλλώπισμα καὶ προπύργιον τῶν Ἑλλήνων. Εἰς χρόνους κρισιμωτάτους, ἐνῶ αἱ πόλεις τῆς Ἑλλάδος, αἱ Ἀθῆναι, ἡ Σπάρτη, αἱ Θῆβαι, περιήρχοντο εἰς τὴν τάξιν κωμοπόλεων, ἐκείνη μόνη ἴστατο ὀρθία καὶ ἄκαμπτος ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀπεριγρόπτου λαίλαπος. Ἐκεῖθεν ἐξεκίνησαν αἱ δυνάμεις τῆς ἀντιστάσεως· ἐκεῖθεν ἐξεπέμφθησαν αἱ πρῶται ἀκτίνες φωτός, αἱ ὁποῖαι ὑπέταξαν καὶ ἡμέρωσαν τὸν τραχὺν εἰσβολέα· ἐκεῖθεν ὑπηγορεύθησαν οἱ κανόνες τῆς παιδεύσεως καὶ οἱ τρόποι τῆς Τέχνης. Ἀπὸ τοῦ ἐβδόμου ἤδη αἰῶνος, ὅτε ὁ ἀρχιεπίσκοπος Ἰωάννης συνέτασσε τὸ πρῶτον βιβλίον τῶν «Θαυμάτων» τοῦ ἁγίου Δημητρίου, ἤκμαζον τὰ χριστιανικὰ Ἑλληνικὰ γράμματα, ἐν συνεχείᾳ δὲ ἀπὸ τοῦ ἐνάτου διὰ τῶν διαπρεπῶν της ἀνδρῶν, τοῦ Λέοντος τοῦ Φιλοσόφου, τοῦ Κωνσταντίνου - Κυρίλλου καὶ τοῦ Μεθοδίου, ἀποστόλων τῶν Σλάβων, διὰ τοῦ ἱστορικοῦ Ἰωάννου τοῦ Καμινιάτου, διὰ τοῦ Εὐσταθίου Θεσσαλονίκης, ἐρμηνευτοῦ τοῦ Ὀμήρου, διὰ τοῦ Θωμᾶ τοῦ Μαγίστρου, τοῦ Νικηφόρου Χούμνου, τοῦ Κωνσταντίνου Ἀρμενοπούλου, τοῦ Νείλου καὶ τοῦ Νικολάου Καβάσιλα, διὰ τοῦ Γρηγορίου Παλαμᾶ καὶ τοῦ Δημητρίου Κυδώνη, ἡ Θεσσαλονίκη ἐδικαίωσε τὸν ἔπαινον, τὸν ὁποῖον ἔγραψε δι' αὐτὴν ὁ Καμινιάτης,

περιγράφων τὴν ὑπὸ τῶν Ἀράβων ἄλωσιν τοῦ 904 (ἔκδ. G. Böhlig, 1973, σελ. 4 κέ.).

Τὸ Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης, τοῦ ὁποίου ἡ ἴδρυσις εἶχε προταθῆ ἤδη ἀπὸ τοῦ 1913, ἦλθε νὰ ἀνακαινίσῃ τὴν παλαιὰν ἐκείνην παράδοσιν. Ἐὰν τὸ Πανεπιστήμιον τῶν Ἀθηνῶν ὑπῆρξε τὸ χαρμόσυνον μήνυμα ἑνὸς λαοῦ ἀνακτῆσαντος τὴν ποθητὴν ἐλευθερίαν, τὸ Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης, προγραμματισθὲν καὶ ἰδρυθὲν τὴν ἐπομένην μιᾷ μεγάλῃ συμφορᾷ, τῆς Μικρασιατικῆς καταστροφῆς, ὑπῆρξεν ἡ ἀγωνιώδης ἀλλὰ ὀωμαλέα καὶ ἀμετάτρεπτος κατάφασις ζωῆς, παγκοσμία διακήρυξις τῆς θελήσεως ἑνὸς λαοῦ νὰ δημιουργήσῃ ἐπὶ τῶν ἐρειπίων, ἐπὶ τῶν ναυαγίων καὶ ἀθλίων σωμάτων, τὰ ὁποῖα τὸ Αἰγαῖον κῦμα ἔρριψεν ἐπὶ τῶν Ἑλληνικῶν βράχων, μίαν νέαν Ἑλλάδα. Σήμερον τὸ Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης ἀνθεῖ καὶ ἀκμάζει. Εἰς τὰς χρυσίμους ταύτας ὥρας τῆς ἀμφισβητήσεως καὶ τῆς συγχύσεως, εὔχομαι εἰς τοὺς διδασκάλους καὶ τοὺς τροφίμους του νὰ μὴ λησμονήσουν τὸ βαθύτερον τοῦτο νόημα, τὸ ὁποῖον συμβολίζει διὰ τὸν Ἑλληνισμόν ἡ γένεσις καὶ ἡ ἴδρυσις τοῦ δευτέρου ἀνωτάτου πνευματικοῦ ἰδρύματος τῆς χώρας. Μὲ τὴν ἐλπίδα ταύτην εἰσηγοῦμαι, Κύριε Πρόεδρε, ὅπως ἡ Ἀκαδημία κατὰ τὰ νόμιμα ἀπονεύμῃ εἰς αὐτὸ τὸ χρυσοῦν μετάλλιον ἐπὶ τῇ συμπληρώσει τῆς πρώτης πεντηκονταετίας.